

“Казёл – шклянныя вочы і залатыя рогі”) набыла яшчэ адну версію ў пераказе Маргіты Прыбішовай – “Сар s očami sklenými a rohami zlatými” і змешчана ў зборніку еўрапейскіх казак “Ako šla rozprávka do sveta” (1983; даслоўна: “Як казка пайшла ў свет”). У аналагічным беларускім выданні “Хрустальны калодзеж” (Мінск, 1996) – 2 славацкія казкі з выдання П. Добшынскага, перакладзены з рускамоўнага зборніка “Сказки народов Европы” (Мінск, 1990) Віктарам Гардзеям.

УДК 82-91:398.5(476)

Івана Сліўкова, канд. філас. навук
(Інстытут украіністыкі і цэнтральнаеўрапейскіх даследаванняў
Прэшаўскага ўніверсітэта ў Прэшаве, Славакія)

МІЖКУЛЬТУРНАЯ КАМУНІКАЦЫЯ – КУЛЬТУРНАЯ ІДЭНТЫЧНАСЦЬ: НАРОДНЫЯ СТЭРЭАТЫПЫ Ў БЕЛАРУСКІМ КАНТЭКСЦЕ

1. Інтэркультурная камунікацыя – гэта камунікацыя дзвюх ці некалькіх культур не толькі на падставе валодання замежнай мовай, але і ведання розных тыпаў культурнай спецыфікі, зыходзячы з чаго ажыццяўляецца выбар паводзін. Ад гэтага залежыць неабходнасць не толькі як мага больш ведаць пра іншую культуру, але ў першую чаргу спазнаць сябе самога. У артыкуле прапануем кампаратыўны аналіз успрымання нацыянальных культур папарна: Беларусь – Расія і Беларусь – Польшча на матэрыяле эсэ В. Акудовіча і А. Смальянчука.

2. Калектыўныя паводзіны вызначаюцца **культурнымі стандартамі**, гэта значыць сістэмай такіх формаў паводзін, якімі скіроўваецца дадзенае культурна-моўнае ўтварэнне (напр., якія яно мае каштоўнасці і маральную арыентаванасць, якія мае законы, якія ў яго традыцыі, што лічыцца сацыяльным табу). Камунікатыўныя паводзіны пры гэтым у значнай меры суб’ектыўныя, іх у вялікай ступені акрэслівае наша асоба, у прыватнасці, – уласцівасці характару, тэмперамент, уроджаныя здольнасці і здатнасці, якія характарызуюць нас як індывідуальнасць, адрозную ад астатніх. Культурныя стандарты і ўспрыняцце беларусаў вачамі беларусаў інтэрпрэтуем паводле тэксту П. Васючэнка, а таксама прыводзім прыклады самаідэнтыфікацыі з беларускій літаратуры.

3. Культурная ідэнтычнасць праяўляецца ва ўсведамленні сваёй прыналежнасці да пэўнай культуры і ўспрыняцці тых падыходаў, якія мае тваё асяроддзе. Яна выступае складнікам для ідэнтыфікацыі групойкі, з’яўляючыся сродкам злучэння асобы і групы

(засваенне пэўных сацыяльных і культурных характарыстык). Такая ідэнтыфікацыя фарміруецца паступова, развіваецца і найбольш выразна усведамляецца і заўважаецца пры сутыкненні з чужой культурай, напр., у мультыкультурных школах і дзіцячых садках. У гэтым зрэзе канфрантуем культурную ідэнтычнасць у беларускім кантэксце паводле інтэрпрэтацыі “беларускасці” ў чэшскім (Й. Боўзек) і славацкім кантэксце (І. Сліўкова).

4. Стэрэатып становіцца прыладай інтэрпрэтацыі свету, на падставе чаго мы затым фарміруем погляды і меркаванні. У значнай меры гэта паняцце прымяняецца ў міжкультурнай камунікацыі, псіхалогіі, лінгвакультуралогіі, а таксама, дзякуючы ім, спрашчае і вытлумачвае ўспрыняцце чужой культуры ў рамках культурных ці моўных даследаванняў. Многія **нацыянальныя стэрэатыпы** сталі настолькі ўстойлівай часткай культуры, што іх пазіцыя прыраўноўваецца да пазіцыі фальклору. Нашай мэтай з’яўляецца высветліць, якімі культурнымі стандартамі характарызуецца беларуская культура.

УДК 371.262.6:821.161.3:929

І.В. Мышкавец

(Літаратурны музей Максіма Багдановіча, Мінск)

АТЭСТАТЫ СТАЛАСЦІ ЯК КРЫНІЦА ІНФАРМАЦЫІ ПРА МАКСІМА БАГДАНОВІЧА І ЯГО АДНАКЛАСНІКАЎ

Творчая спадчына Максіма Багдановіча, генія беларускай літаратуры, адносіцца да ліку самых каштоўных збораў нацыянальнай культуры, з’яўляецца неад’емнай часткаю сусветнай духоўнай культуры. Вывучэннем жыццёвага і творчага шляху пісьменніка займаюцца розныя навуковыя інстытуты, асобныя даследчыкі, а на працягу вось ужо 35 гадоў пошукавую і даследчую працу вядуць супрацоўнікі Літаратурнага музея Максіма Багдановіча.

У кола інтарэсаў музейных супрацоўнікаў уваходзіць асоба М. Багдановіча, яго рукапісная спадчына і прыжыццёвыя публікацыі. Таксама навуковыя супрацоўнікі займаюцца пошукам інфармацыі пра бацькоў паэта, яго родных, блізкіх, сяброў, аднакласнікаў, калег. Гэтая інфармацыя дапамагае асэнсаваць час, у які жыву і тварыў М. Багдановіч, знайсці вытокі яго творчасці, вылучыць шляхі далейшых пошукаў артэфактаў, звязаных з асобай пісьменніка.

У Дзяржаўным архіве Яраслаўскай вобласці захоўваюцца матэрыялы, якія могуць праліць святло на тыя ці іншыя аспекты жыцця М. Багдановіча. Для даследчыкаў творчасці беларускага